3a JARO DECEMBRO 1910 2a NUMERO (26)

BELGA ESPERANTISTO

MONATA REVUO

Oficiala organo de la Belga Ligo Esperantista
redaktata de **VAN DER BIEST-ANDELHOF**, direktoro ;
LÉON CHAMPY, FRANS SCHOOFS kaj
OSCAR VAN SCHOOR.

ABONPREZO :

Belglando . . .	Fr. 4.—	(Sm. 1.60)
Eksterlando . .	Fr. 5.—	(Sm. 2.—)
Unu numero . .	Fr. 0.40	(Sm. 0.16)

Tarifo de la anoncoj (Prezo en frankoj)

	1 paĝo	*1/2 paĝo*	*1/4 paĝo*	*1/8 paĝo*	*1/16 paĝo*
1 jaro (12 n.)	90.—	50.—	30.—	18.—	10.—
1/2 jaro	50.—	30.—	18.—	10.—	6.—
1/3 jaro	40.—	24.—	13.—	8.—	5.—
1/4 jaro	30.—	18.—	10 —	6.—	4.—
1 numero	15.—	10.—	6.—	4.—	2.—

Redakcio. Adreso por ĉio.kio koncernas la redakcion (artikoloj. ĉiuspecaj informoj.jurnaloj,broŝuroj,libroj) : S-ro VAN DER BIEST-ANDELHOF, 26, Arendstraat, Antwerpen (Rue de l'Aigle, Anvers).

Administracio. (Abonoj,monsendoj, k. t. p.) S-ro FR. SCHOOFS, 45, Kleine Beerstraat, Antwerpen (Rue de la Petite Ourse, Anvers).

Anonco pri korespondado :
kun la numero de la jurnalo, en kiu ĝi estas presita : Fr. 0.50.

Nepresitajn manuskriptojn oni ne resendas. — La Redakcio konservas por si la rajton korekti laŭbezone la manuskriptojn.

BELGA LIGO ESPERANTISTA

ANTVERPENO, LA 1an DE DECEMBRO 1910.

Al la Sekretarioj de la esperantistaj grupoj en Belgujo,

Estimataj Samideanoj,

La redakcio de la *Tutmonda Esperantista Jarlibro* por 1911 antaŭ nelonge petis de mi precizajn sciigojn pri la kunmetado de la esperantistaj grupoj en Belgujo.

Por ke mi povu plenumi tiun deziron, bonvolu havigi al mi, plej baldaŭ, la jenajn informojn :

1. *Nomo de la grupo.* — 2. *Dato de ĝia fondo.* — 3. *Sidejo.* — 4 *Estraro : honora prezidanto, honora vicprezidanto, prezidanto, vicprezidanto, sekretario, kasisto* (kun aldono de ilia profesio kaj plena adreso). 5. *Tagoj kaj horoj de la kunvenoj.*

Kun tutkora saluto !

La Prezidanto de la B. L. E.,
Van der Biest-Andelhof.

Baldaŭ S-ro L. DELVAUX, kasisto de la B. L. E., kolektigos per poŝta kvitanco la Ligan kotizaĵon de la grupoj.

Ni petas la esperantistajn jurnalojn, kiuj deziras fari efikan propagandon por la 7a internacia kongreso, ke ili bonvolu rekomendi al sia legantaro aboni la revuon **Belga Esperantisto**, kiu ĉiumonate regule publikigas ĉiujn sciigojn pri la kongreso kaj la nomaron de la aliĝintoj. La abonprezo estas 5 frankoj = Sm. 2 por la nebelgaj landoj. B. E. aperas en 24 paĝoj, granda formato in 8vo, kaj enhavas krom la kongresaj informoj pri-esperantajn artikolojn, kantojn, humoraĵojn, problemojn, tre legindan en- kaj eksterlandan kronikon, tre interesan literaturan fakon, bibliografian felietonon k. t. p. La 3a jarkolekto komenciĝis je la 15a de novembro. Ĉiuj abonoj kaj pagoj devas esti sendataj al S-ro Frans Schoofs, 45, Kleine Beerstraat, Antwerpen (Rue de la Petite Ourse, Anvers).

— S-ro Schmit, policestro de Antverpeno, sciigis sian personaron pri la malfermo de esperanta kurso de Esperanto por la oficiroj kaj oficistoj de la urba policanaro. Libertempo de 2 horoj estos donata al la partoprenantoj por ebligi al ili sekvi regule la instruadon, kiu antaŭ ne longe estos organizata.

— Ni faras novan alvokon al la esperantistoj, por ke ili ne prokrastu aliĝi la kongreson kaj ripetas kion ni jam diris antaŭe : gravala morala kaj financa respondeco de la Sepo necesigas, ke ĝi kiel eble plej baldaŭ eksciu, kiom da enspezoj ĝi povos proksimume disponi. La materia organizado de la kongreso nepre dependas de ĝiaj monrimedoj.

— Por sukcesigi literaturan konkurson oganizotan de la 7a, ni petas la esperantistajn jurnalojn, societojn kaj la bonvolemajn samideanojn ke ili aljuĝu premiojn pri temoj, kiujn ili difinos. Ili bonvolu informi pri tio la sekretarion-kasiston de la Sepo : S-ron D-ron W. Van der Biest, 76, Minderbroedersrui, Antwerpen (Canal des Récollets, Anvers), antaŭ la 15a de marto 1911. Dezirinde estus, ke, en sian numeron de januaro, B. E. povu jam enpresigi unuan liston de premioj kun la al ili rilatantaj temoj.

Van der Biest-Andelhof, prezidanto ; **O. Van Schoor**, vicprezidanto ; **D-ro W. Van der Biest**, sekretario-kasisto ; **Maria Posenaer**, Leŭtenanto **Fr. Dupont**, **Louis Ritschie**, **Frans Schoofs**.

Nomaro de la kongresanoj aliĝintaj aŭtaŭ la 4a de decembro 1910

201. Black, Robert, The Croft, Peebles, (Skot.)
202. S-ino Black, » » »
203. F-ino Emerson, Annie, instruistino, Chatwin House, Hurworth, (Angl.)
204. F-ino Emerson, M. Ada, » » » »
205. F-ino Ingram, M. Blanche, Cornwall Street, 17, Edinburgh, (Skot.)
206. F-ino Maxton, Alice L. D., Rochester Terrace, 13, » »
207. Page, William M., solicitoro, Bruntsfield Place, 127, » »
208. S-ino Page, » » » »
209. Pringle, James, Dick Place, 33, » »
210. F-ino Robb, Annie, Forbes Road, 21, » »
211. F-ino Simpson, Rosa B., Clarence Street, 17, » »
212. F-ino Simpson, Lucy M., » » » »
213. F-ino Tait, Helen, Parkside Terrace, 4, » »
214. S-ino Wilson, Andrew, inĝeniero, Queen Street, 51, » »
215. S-ino Wilson, » » » »
216. Bergmann, Oskar, inĝen., Kaiser Friedrichstr., 35, Charlottenburg, (Germ.
217. Camescasse, Jacques, rue Lallier, 1bis, Paris, (Franc.)
218. F-ino De Baeck, Rachel, Groenhofstraat, 33, Boom, (Belg.)
219. Mathews, Paul, profesoro, Mathematical School, Rochester (Kent-Angl.)
220. F-ino Bartholomew, Frances Maud, Northon Way (N), 13, Letchworth-Herts, (Angl.)
221. F-ino Bartholomew, Edith Mary, instruistino » » » »
222. Pollack, Emil, privatulo, Kamenz, (Saks. Germ.)
223. Bonnevie, Honoratus, fervoja asistanto, Pilestraede, Christiania, (Norv.)
224. *Esperanta Unuiĝo*, (25 fr.) *sekretariejo : Van Beethovenstraat, 22, Antwerpen (Belg.)*
225. Elliott, Charles C., asekuristo, 36, Castle Road, Liscard (Cheshire-Angl.)
226. Fricke, Hans, bankoficisto, Niedenau, 30, Frankfurt a/M., (Germ.)
227. Christaller, Paul, profesoro, Neue Weinsteige, 61, Stuttgart, »
228. Christaller, Hans, studento, » » » »
229. Christaller, Wilhelm, » » » » »
330. Gale, Walter, kolonelo, Ridgway, 23, Wimbledon (Surrey-Angl.)
231. S-ino Theodore, Mary, Brynhyfryd, Hanfair, (Montgomerysh.-Angl.)
232. Van Bavel, Charles, presisto, Vleminckxstraat, 12, Antwerpen, (Belg.)
233. Vermeulen, Guillaume, kolonelo, Edelinckstraat, 20, » »
234. F-ino Schafer, Adela, lingvistino, Gloucester Crescent, Regents Park, 8, London, (Angl.)
235. Heighley, Herbert, farmaciisto, Exeter Street, 7, Rochdale, (Angl.)
236. *Buchanan, Scott & K-o, komercistoj, (25 frankoj), Garthland Street, 7-9, Glasgow, (Skot.)*
237. D-ro Noël, Eugène, kuracisto, rue de Pondichéry, 11 bis, Paris, (Fr.)
238. Kempe, Th., Kaiser Wilhelmstr, 6, Radebeul-Oberloessnitz, (Saks.-Germ.)
239. F-ino Jahns, Marie Elisabeth, Bodestrasse, 12, Braunschweig, (Germ.)
240. F-ino Jahns, Käthe, » » » »
241. *Esperantista Grupo « Ĉiam Antaŭen, » sekretario, S-ro Jako Guillomia, Canetero Mataro, 300,* Barcelona, (Katal.-Hisp.)
242. Fairman, Charles Arthur, Deronda Road, 2, Herne Hill, London, (Angl.)
243. Delvaux, Lambert, profesoro, Boul. Joseph II, 10, Charleroi, (Belg.)
244. Lange, Ernest, poŝtoficisto, Ensival, »
245. Parotte, Joseph, komercisto, Rue haute, 13, Verviers, »
246. Petiau, Henri, kalkulisto, St Lievenslaan, 60, Gent, »
247. Van Peteghem, Léon, profesoro, O.L.V. straat, 31, Mechelen, »
248. Mathieux, Fernand, komercisto, Marché-aux-Poulets, 49, Bruxelles, »
249. Doré, Fernand, industriisto, rue Jeanne d'Arc, 4, Troyes, (Aube-Fr.)
250. D-ro Dietl, Wilh., kuracisto, Niebelungengasse, 63, Graz (Steierm. Aŭstr.)

(Daŭrigata, paĝo 60)

KONGRESA PAROLADO
de D-ro L. L. ZAMENHOF en Washington

(Fino)

Al kiu la komitato komisius la faradon de la ŝanĝoj? En la tempo prepara, kiam estus necese esplori principe la demandon, kian lingvon oni devas elekti, la komitato povas komisii la laboron al kiu ajn, zorgante nur, ke la elektitoj estu homoj prudentaj kaj senpartiaj kaj komprenu la tutan respondecon, kiun ili prenas sur sin. Sed kiam lingvo estus jam elektita kaj oni decidus fari en ĝi ŝanĝojn, kun kiu oni konsiliĝus pri tiu laboro?

La plej simpla prudento kaj la plej simpla komprenado de sciencaj metodoj diras, ke pri tia laboro oni devus konsiliĝi ne kun personoj, kiuj konas la lingvon de *ekstere*, sed antaŭ ĉio kun personoj, kiuj plej bone konas la lingvon *interne*, kiuj plej multe *laboris* por ĝi, plej multe praktike ĝin *uzis* kaj sekve havas en ĝi plej grandan sperton kaj plej bone konas ĝiajn mankojn *efektivajn*. Ĉiu komprenas tre bone, ke fari ŝanĝojn en iu lingvo, gvidante sin nur per ekstera ŝajno kaj ne konsiliĝinte kun personoj, kiuj plej bone konas tiun lingvon, estus tia infanaĵo, kiun certe nenia komitato povus fari, se ĝi traktus sian taskon serioze kaj ne estus sugestiata de personoj, kiuj havas ian kaŝitan celon.

Kaj se la komitatanoj decidos fari ŝanĝojn en Esperanto, kion ili povos ŝanĝi? Se ili ekzemple volos diri, « tiu vorto estas prenita el lingvo, kiun parolas cent milionoj, tial ni elĵetu ĝin kaj prenu vorton el lingvo, kiun parolas cent dudek milionoj », aŭ se ili diros, « al ni ne plaĉas la vorto *estas*, ni preferas *esas* », k. t. p., tio estas simpla infanaĵo, kiun seriozaj homoj certe ne permesus al si, ĉar ili komprenus, ke en lingvo, kiu havas jam multejaran vivon, ŝanĝi grandan amason da vortoj pro simpla kaprico, pro ia pure teoria kaj praktike absolute senvalora motivo, estus sensencaĵo. Memorante, ke oni atendas de ili ne ian teorian filologian amuzigon, sed laboron *praktikan*, ili kompreneble ŝanĝus nur tiujn vortojn aŭ formojn, kiuj montriĝis malbonaj *per si mem*, malbonaj *absolute*, grave maloportunaj por la *uzantoj* de la lingvo. Sed se vi trarigardos ĉiujn kritikojn, kiuj estis faritaj kontraŭ Esperanto en la daŭro de dudektri jaroj — kaj Esperanton ja kritikis jam multaj miloj da homoj kaj certe neniu eĉ plej malgranda el ĝiaj mankoj restis kaŝita, — vi trovos, ke la grandega plimulto el tiuj kritikoj estas simple personaj kapricoj. La nombro de tiu ŝanĝaj proponoj, kiuj efektive povus havi ian praktikan valoron, estas tiel malgranda, ke ili ĉiuj kune okupus ne pli ol unu malgrandan folieton kiun ĉiu povus ellerni en duonhoro; sed eĉ inter tiuj tre malmultaj supozeblaj ŝanĝoj la plej gravaj estas nur plibonigo *ŝajna*, sed en efektiveco ili post pli matura

pripenso montriĝus eble nur kiel malplibonigo. Tiel ekzemple la forigo de la supersignoj kaj de la akuzativo, kiun mi antaŭ dekses jaroj proponis, por liberiĝi de la turmentantoj kaj faciligi la propagandon, kaj kion postulas la plimulto de la reformistoj, tiu ŝanĝo en la *nuna* tempo, kaj tiom pli antaŭ la okuloj de registare starigota kaj sekve forton havanta komitato, devas aperi kiel tute neakceptebla, ĉar ĝi prezentus kripligon de la *interna* valoro de la lingvo, por plaĉi al ĝiaj *eksteraj* rigardantoj, forigon de necesaj gravaj sonoj el la lingvo kaj de libera vortordo kaj klareco por... ke la presistoj ne bezonu elspezi kelke da spesmiloj kaj la komencantoj ne havu kelkan malfacilaĵon.

Se vi prenos ian artikolon Esperantan, prezentitan de niaj kontraŭuloj por senkreditigi Esperanton, vi preskaŭ ĉiam nur trovos unu aferon : grandan amasigon de plurala finiĝo «j», tiu malfeliĉa «j», kiun neniu tamen kuraĝas kritiki en la bela greka lingvo, estas la kvintesenco de ĉiuj teruraĵoj, kiujn niaj kontraŭuloj montras en Esperanto !

Unuvorte, ĉiu el vi povas konvinkiĝi, ke se iam registare starigota komitato decidos fari ŝanĝon en Esperanto kaj se tiu komitato traktos sian taskon serioze, ĝi povos ŝanĝi en Esperanto nur tre, tre malmulte, la postkomitata Esperanto restos tute la sama lingvo, kiel la Esperanto antaŭkomitata, nur eble kelkaj nunaj formoj fariĝos arĥaismoj kaj cedos sian lokon al pli oportunaj formoj, neniel rompante la kontinuecon de la lingvo kaj niel ruinigante la valoron de tio, kion ni ĝis nun akiris. Tio estas ne nia pia deziro, sed tion plene certigas al ni simpla logiko kaj prudento, kontraŭ kiu certe nenia serioza komitato volos peki, se ĝi ne volas, ke ĝiaj laboroj restu absolute sen ia praktika rezultato.

Nun mi resumos ĉion, kion mi diris. Logika esploro de de la afero montras al ni, ke :

I. Lingvo internacia ne povas esti alia ol Esperanto.

II. La evoluado de la lingvo fariĝos plej kredeble nur per tiu sama natura vojo, per kiu ĝi fariĝis en ĉiu alia lingvo, t. e. per la senrompa vojo de neologismoj kaj arĥaismoj.

III. Se iam aperos la neceso fari en Esperanto ian ŝanĝon, tion povas fari nur aŭ la esperantistoj mem, per komuna interkonsento, aŭ ia grandega forto, sed nepre kun plena interkonsento kun la tuta esperantistaro.

IV. Se iam la Esperantistoj mem aŭ la granda ekstera forto decidos fari en Esperanto iajn ŝanĝojn, tiuj ŝanĝoj povas esti nur ekstreme malgrandaj, neniam rompos la kontinuecon kun tio, kion ni ĝi nun faris, faras aŭ poste faros.

Tio estas la sole ebla natura irado de la aferoj. Ĉiu, kiu volos kontraŭbatali tiun naturan iradon, nur perdos senbezone siajn fortojn. La esperantaj radikoj de la arbo internacilingva jam tiel profunde penetris en la teron de la vivo, ke ne povas jam ĉiu deziranto ŝanĝi la radikojn aŭ ŝovi la arbon laŭ sia bontrovo.

Karaj kongresanoj ! Ĉio, kion mi diris, ne estas iu aŭtora memfido, ĉar mi plene konsentas kaj konfesas malkaŝe, ke, por ŝanĝi ion en la natura irado de la internacilingva afero mi estas tiel same senpova, kiel ĉiu alia persono. Mi defendas fervore nian nunan vojon nur tial, ke la nerefuteblaj leĝoj de la logiko diras al mi, ke tio estas la sola vojo, kiu kun plena certeco alkondukos nin al nia celo. Kiu ajn volus ŝanĝi la naturan iradon de la internacilingva afero — tute egale, ĉu li estas malamiko de Esperanto aŭ ĝia plej firma amiko, ĉu li estas senfamulo aŭ eminentulo, ĉu li agas per vortoj aŭ per mono kaj ruzajoj, ĉu li estas plej fanatika konservemulo aŭ plej facilanima eksperimentisto de novaĵoj, ĉu li estas plej pura idealisto aŭ plej profitama egoisto, ĉu li bruas kaj malbenas aŭ kaŝite laboras sub la tero — li neniam sukcesos, li povos nur krei kelktempan skismon, kaj akiri la malĝojan gloron de malhelpanto kaj subfosanto, sed neniam li povos devigi ĉiujn amikojn de la internacilingva ideo pro iaj sensignifaj bagateloj forjeti tion, kion ili posedas, kio montriĝas plene vivipova, en kio estas jam enmetita tia multego da laboroj kaj da vivo kaj kio per natura vojo devas iom post iom konstante ensorbi novajn sukojn. Tion devas bone memori ĉiuj, kiuj laboras sur la kampo de lingvo internacia, kaj se ili tion ne memoros, la vivo mem donos al ili la necesan instruon.

Ni povas sekve labori trankvile ; ni ne devas malĝoji, se nia laborado estas iafoje malfacila kaj sendanka ; sur nia flanko estas ne sole la fajro de niaj sentoj, sur nia flanko estas ankoraŭ la nerefuteblaj leĝoj de la logiko kaj prudento. Pacience ni semu kaj semu, por ke niaj nepoj iam havu benitan rikolton. Al la Sesa Esperantista Kongreso, kiu sendube enjetos multe da semoj en la teron Amerikan, mi eldiras mian koran saluton.

La Esperantista Kongreso en Washington

(FINO)

V. — La deziroj de la Kongreso

Oni scias, ke niaj kongresoj de Esperanto nur konsistas el personoj sen regulaj rajtigoj, kaj ke do ili ne rajtas alpreni decidojn, kiuj povus ligi la esperantistajn instituciojn. Ili

nur povas esprimi dezirojn, kiuj havas nur moralan valoron. Oni legos en « Oficiala Gazeto » la plenan tekston de tiuj deziroj. Mi altiras la atenton de la leganto sur tiuj, kiuj rilatas la « Internacian Konsilantaron », ĉar ili pritraktas demandojn tre gravajn por la estonteco de niaj esperantistaj institucioj, kaj ĉar la vortoj de tiuj deziroj estas zorge diskutitaj, aranĝitaj, aprobitaj de la Organiza Komitato de la Kongreso kaj, plie, de la ĉeestantaj membroj de l'Internacia Komitato kaj de la Loka Komitato de Washington, en kunsido prezidata de D-ro Zamenhof. En tiuj tekstoj oni esprimas la deziron, ke la « Internacia Konsilantaro », tiun ĉi jaron starigita, sekve de deziro de la Barcelona Kongreso, tuj eklaboru, kaj ke, plie, ĝi plifaciligu la rilatojn inter la naciaj societoj por la demandoj de komuna propagando. Tute kompreneble estas, ke tiu komitato, enhavanta membrojn regule elektitajn de la naciaj societoj, estus ligilo inter ili, kaj, zorge respektante ilian sendependecon, kaj neniel favorante personajn ambiciojn, ebligus al tiuj societoj interkonsenti pri demandoj komunaj, por kiuj ilia sincera kaj senkaŝpensa kunlaborado povas esti necesa.

VI. — La specialaj kunsidoj

Mi ne ankoraŭ parolis pri la diservoj. Dimanĉon matene la 14an de aŭgusto, protestanta diservo kunigis grandan parton de l' kongresanoj, kaj laŭtradicie la kantoj kaj predikoj okazis en Esperanto. Malgraŭ la fervoro kaj la agemeco de nia amiko Colas, speciala katolika meso, kun prediko en Esperanto, ne povis esti organizata, sed en la diservo, al kiu estis invititaj la esperantistaj katolikoj, kaj kiu okazis en la tutplena preĝejo Sankta Patrick, la parolanto alprenis kiel temon de sia prediko Esperanton, kies utilon li proklamis, kaj tiel li faris bonegan propagandon.

La kunsidoj de specialistoj estis fervore ĉeestataj, kaj tre interesaj, kvankam multnombraj. Grava kunsido de l'anoj de de la « Lingva Komitato » estis prezidata de D-ro Mybs, kaj D-ro Zamenhof tie donis interesajn klarigojn. Nia amiko Rollet de l'Isle organizis du kunvenojn de la Scienca Asocio, kiuj multe kunhelpis al la progresado de tiu societo en Ameriko ; D-ro Arnhold prezidis kunsidon de tre multnombraj pacificistoj, kiuj decidis veki la Esperantistan Societon de la Paco, fonditan de nia samideano Gaston Moch ; la unuan fojon en niaj kongresoj okazis kunveno de esperantistaj poŝtoficistoj. Ankaŭ kunvenis la fervojaj oficistoj, la inĝenieroj, la liberpensuloj, k. t. p.

U.E.A.havis du kunsidojn, unu solenan propagandan, prezidatan de D-ro Zamenhof, kaj unu laboran, dum kiu, sub la prezidanteco de Pastro Hoffmann, estis diskutataj la raportoj prezentitaj kaj diskutitaj dum la kongreso de Augsburg.

Fine, S-ro Spillmann faris interesan paroladon, kun lumbildoj, pri la « videbla parolo » kaj mi havis la honoron fari paroladon, ankaŭ kun lumbildoj, pri Antverpeno, la sidejo de la 7a Kongreso.

VII. – La festoj

Dimanĉon vespere okazis koncerto de esperantistaj diletantoj, organizita de S-ro W. W. Mann, kiu tre bone sukcesis. Ekskurso al la akvofaloj de la Potomac konsolis tiujn el ni, kiuj ne povis, post la kongreso, vidi la akvofalojn de l' Niagara. Posttagmezo estis ĉarme difinita por promenado al Mount Vernon, domo de George Washington. Por tien iri, oni devas enŝipiĝi sur la Potomac kaj laŭveturi la larĝan riveregon. Post nia vizito, unu el la afablaj esperantistaj policistoj donis al S-ino Zamenhof malgrandan hederon, kiu simboligis samtempe la fidelecon de la Amerikanoj al ilia liberiginto, kaj la fidelecon de la Esperantistoj al ilia glorinda Majstro.

Alia ekskurso sur la riverego Potomac okazis ĉe la lunlumo, kaj ĝi estis ege pentrinda.

La balo estis tre brila, sed la « naciaj vestaĵoj » estis malmultnombraj ; Kolonelo Pollen, kiel ĉiam, estis belega. La kongresanoj gaje dancis valsojn kaj « du paŝojn » kaj ĉeestis kuriozajn Filipinajn dancojn, organizitajn de S-ro Osmena.

Mi ne povas tie ĉi klarigi la ludon *Basball*, mi ne kapablus. Sed multnombraj kongresanoj ĉeestis la kuniĝon, por kiu ili havis rezervitajn lokojn, kaj kelkaj el la fremduloj cetere sukcesis kompreni tiun ludon, dank' al la esperanta klariga broŝuro, kiu estis afable disdonita al ili de la « American Sport Publishing Co », kaj precipe dank'al la klarigoj de la entuziasmaj Usonanoj...

La ĉefaĵo de la kongresaj festoj estis la kurioza prezentado, en Esperanto, de « As you like it », farata de la lernantoj de la lernejo Hickmann, en la ĝardenoj de la lernejo Berlitz. La enscenejigo, la lumigo, la kostumoj, la ludo de l'aktoroj, ĉio estis perfekta kaj estis festo nepre pentrinda kaj originala. Ni aldiru ke la junaj aktoroj sukcesis ellerni siajn rolojn en kvin semajnoj. Kompreneble oni ege aplaŭdis ilin.

VIII. — La Usona Ĵurnalaro

Ĉar niaj esperantistaj kongresoj precipe celas fari propagandon, oni devas ekzameni, kia estis la sintenado de la Usonaj ĵurnaloj. Ĉiuj ege interesiĝis je la kongreso. D-ro Zamenhof, la anoj de la estraro, la oficialaj delegitoj estis fotografataj, intervjuataj nekalkuleblajn fojojn. Aperis ĉiutage, en la ĵurnaloj de Washington, longaj artikoloj pri la kongreso, priparolantaj ĉiujn detalojn de niaj manifestacioj, publikigantaj fotografaĵojn de aroj da kongresanoj aŭ portretojn de eminentuloj ; multaj komercistoj en la urbo presigis anoncojn en Esperanto ; ni eĉ trovis karikaturojn de D-ro Zamenhof kaj

de S-ro Roosevelt parolantaj en Esperanto. Jurnalistoj venis el New-York, el Baltimore, el Philadelphia. El tiu ĉi lasta urbo venis unu el la ĉefaj redaktoroj de la « North American », kiu, ekparolante je la fino de kunsido de U. E. A., komencis sian paroladon dirante : « Mi venis, mi vidis, mi estis venkata ! »

Usono ne havas, kiel Francujo ekzemple, grandajn naciajn ĵurnalojn, kiuj presigas multajn milionojn da ekzempleroj, kaj estras la opinion de la tuta lando. Ĝi nur havas lokajn jurnalojn. Malgraŭ tio, la ĵurnaloj de Washington ne estis la nuraj, kiuj parolis pri la kongreso, kaj mi kunportis el Usono kolekton de pli ol sepcent eltranĉaĵojn el ĵurnaloj, rilatantajn la esperantistan kongreson.

IX. — Konkludo

La kongreso de Washington certe havos grandan influon sur la propagandon de Esperanto en la Nova-Mondo. Iu tutprave diris, ke ĝi estis « La Bulonja kongreso de Ameriko ». La entuziasmo kaj la fervoro de l'Usonaj esperantistoj dekobliĝis dank'al la kongreso, kaj baldaŭ — pri tio mi estas certa — ni rikoltos la bonan grenon, kiun ni semis. Plie, laŭte ni tion proklamu, malgraŭ sia malproksimo, la Sesa estis tute inda je la antaŭaj kongresoj ; la nombro de l'aliĝintoj estis proporcie tre granda, kiel ankaŭ la nombro de l'reprezentitaj landoj. Kaj tiu kongreso superigis ĉiujn aliajn laŭ la nombro de l'delegitoj de ŝtatestraroj. Decas do, ke oni danku kaj varme gratulu ĉiujn niajn amerikajn amikojn, kiuj kunlaboris por tiu granda sukceso.

Gabriel Chavet.

Kun la afabla permeso de l'aŭtoro

D-ro **W. Van der Biest**

esperantigis.

Jubilefestoj en la Reĝa Instituto por Surdmutuloj kaj Blinduloj en Woluwe-Bruselo

La 9an de februaro de la nuna jaro, la Instituto festis intime sian 75jaran ekzistadon. Sed, ĉar la vintra sezono ne taŭgas por festi, oni prokrastis la solenan festadon ĝis en somero.

Granda koncerto en la ekspozicia festsalono malfermis la jubileon, la 29an de julio. La ĉeestantaro multnombra kaj altranga aplaŭdis la muzikon de la blinduloj kaj la gimnastikon de la surdmutuloj. Ĉi tiuj legis france kaj flandre dankleterojn al la ĉeestantoj kaj speciale al la estroj de la diversaj sekcioj de la Ekspozicio, kiuj ĉiam estas montrintaj al ili sian bonkoran kaj malavaran intereson. La blinduloj ankaŭ plenumis tiun taskon flandre, france, angle, germane kaj *Esperante*.

La dimanĉon poste, la instituto estis plejbele ornamita ; ne nur la instituto, sed la tuta kvartalo Linthout. Ne unu domo en la Avenue Georges Henri estis senflaga, kaj la kvartala kermeso, finiĝinta de la antaŭa jaŭdo, rekomencis por tuta semajno kun la permeso urbestra.

Posttagmeze okazis festmanĝo, en kiu partoprenis la altrangaj oficistoj de l'Ministrejo Justeca kaj la amikaro de la Instituto. Vespere, je la naŭa horo, la festenintoj estis rekondukataj de lumportantaro pli ol kvincentopa ; la Blindula Harmonio kaj la tri vilaĝaj muziksocietoj pligajigis la grandiozan festmarŝadon, kaj popolamaso multfoje milopa randigis la stratojn kiujn ĝi trapasis, aŭ sekvadis ĝin. Lundon, mardon kaj merkredon, diversaj muziksocietoj faris koncertojn sur diversaj placoj ; okazis gimnastikfesto de la surdmutularo kaj konkursoj pri pilkludo inter bruselaj societoj kaj la surdmutuloj.

Merkredon posttagmeze festenis la lernantaro kaj servistaro ; kaj vespere je la 10a horo, belega, artplena fajraĵo fermis la publikan festadon.

Jaŭdon cent blinduloj kaj cent dudek surdmutuloj festvojaĝis al Brugo, kie la « Harmonio de l'Blinduloj » ludis koncerton sur la Granda Placo, kaj al Ostendo, kie ili plej agrable pasigis la vesperon.

Vendredon kaj sabaton, estis paketfarado, ĉar dimanĉon estos la premidisdono kaj komenciĝos la dezirata libertempo.

Sed la jubileo ne estis tute forpasinta : la ekslernantoj ankaŭ volis partopreni en la festoj de la instituto, kie ili estas ricevintaj sian edukadon. Pli ol ducent surdmutuloj kunvenis la 14an kaj 15an de aŭgusto, kaj pli ol cent blinduloj la 24an kaj 25an de la sama monato. Dum la festenoj, oni aŭdis multe da kortuŝantaj paroladoj, alfluis leteroj kaj telegramoj de la kontraŭvolaj forestantoj ; estis sendataj telegramoj al Iliaj Gereĝaj Moŝtoj, kaj al Patro Amedeo, la supera estro de la Instituto, al kiu blinduloj kaj surdmutuloj multon dankas.

La jubileo estis por ĉiuj ; la mortintoj, ĉu profesoroj, ĉu lernintoj, ĉu amikoj estis pie pripensataj dum funebra meso, ludata kaj kantata de la blindaj muzikistoj.

Kaj nun, forpasis la festoj ; denove vivu la laboro ! La kara Instituto eniris gaje kaj kuraĝe la lastan kvaronon de sia unua jarcento. Post dudek-kvin jaroj la nunaj lernantoj kun kelke da nunaj lernintoj denove gaje festu, rememoru pri la foririntoj kaj inspiru al siaj postvenontoj novan kuraĝon kaj vivofortecon ! FRATO IZIDORO.

NEKROLOGIO

Granda estis la emocio inter la esperantistoj, kiam ili eksciis la neatenditan morton de la amata kaj bedaŭrata samideano, la vigla kaj eminenta kunbatalanto

Frederik de SKEEL-GIÖRLING,

kiu vivis meze de ni, Belgoj, dum la nuna jaro, kaj kun kiu multaj el niaj samlandanoj konatiĝis kaj amike interrilatis.

Li estis veninta en nian landon por estri kaj prizorgi la *Revuon pri la Kongresoj kaj Paroladoj* (*Revue des Congrès et des Conférences*) aperintan dum la tutmonda ekspozicio de Bruselo, kun franca kaj *esperanta* teksto, publikaĵo kiu akirigis al nia kara lingvo potencan influon, eĉ ĉe la neesperantistoj. Kune kun sia agema kolego, S-ro René Dubois, li laŭdinde sin okupis pri la organizado de la esperantista ekspozicio en la Palaco de la 50a Datreveno (Jubelpaleis, Palais du Cinquantenaire), kaj sukcesis kunmeti interesplenan sinoptikan elmontron pri la graveco de nia movado.

Sed la ĉefa kampo de la ampleksa, grava laboro de la plorata mortinto estis Danlando, sia patrujo. Liaj samlandanoj konfidis al li la prezidantecon de la Dana Esperantista Ligo, kaj la direktorecon de « Dana Esperantisto », en kiu li skribis multnombrajn tre rimarkindajn artikolojn. Li vigle defendis Esperanton kontraŭ ĝiaj malamikoj en diversaj jurnaloj de Kopenhago, kaj sin montris, je tiu okazo, kiel lerta kaj konvinkita polemikisto. Tre favore konataj estas liaj lernolibroj pri Esperanto, — la traduko de unu volumeto el la Fabeloj de Andersen, publikigitaj en la « Esperanta Internacia Biblioteko » de la Berlina firmo Möller & Borel, — kaj tiu de la mondfama libro « En harmonio kun la eterneco », de la granda amerika filozofo Ralph Waldo Trine, kies aperon la esperantistaro senpacience atendas.

* * *

La 28an de oktobro, Frederik de Skeel-Giörling akcidente mortis en Houx (provinco de Namur). Tiu morto estis por liaj multnombraj amikoj kvazaŭ fulmofrapo, kaj ne forgesebla

estos por kelkaj intimuloj la doloriga posttagmezo de la 4a de novembro, kiam lia kadavro alvenis en la centra stacidomo de Antverpeno. Kune kun lia nekonsolebla fianĉino, F-ino Ingeborg Bentzen, ŝia sindona kaj simpatia amikino F-ino Margrethe Noll, lia fidela kamarado René Dubois, kelkaj Antverpenaj gesamideanoj (F-ino Maria Posenaer, S-roj Schoofs, Champy, O. Van Schoor kaj mi mem) ĉeestis la funebran senŝarĝigon por saluti la lastan restajon de la kara mortinto, kaj akompani ĝin ĝis la ŝipo « Saga », kiu estis transportonta ĝin al Kopenhago.

Sur la kajo,antaŭ la ŝipo, ni forlasis la senanimigitan korpon de nia amiko de Skeel-Giörling kaj mi elparolis la lastan adiaŭon.

En la nomo de la belgaj esperantistoj — mi diris — mi estas veninta por esprimi lastan saluton al nia amata kaj bedaŭrata samideano, Frederik de Skeel-Giörling.

Li estis unu el niaj plej eminentaj fratoj de la tutmonda esperantista familio, — la granda, la ĉefa apostolo de nia altcela movado en Danujo. Ankaŭ nia lando multon ŝuldas al la plorata mortinto, kaj danke rememoras la grandajn servojn, efiktivigitajn de li dum la internacia ekspozicio de Bruselo.

De Skeel-Giörling ne nur estis ŝatata klerulo kaj famkonata verkisto, li estis plie tre afabla,tre komplezema viro, kiu, ankaŭ en Belgujo, sukcesis varbi grandan aron da amikoj. Bedaŭrinde, ne estas donite al ni konservi lin al nia amikeco, al nia simpatio. Kortuŝa kaj ne atendita morto lin forrabis de ni, kaj jen ni staras antaŭ lia lasta restajo, kiun ni respektplene kaj kun dolorpremata koro akompanis ĝis tiu ĉi ŝipo, la ŝojlo de lia patrujo, kiun li ne plu revidos, sed kie li estas ripozonta, kvazaŭ inter la brakoj de bona, amanta patrino...

Kara samideano, via memoro inter ni neniam pereos ; via ekzemplo daŭre estos por ni potenca stimulilo, kaj en tiu ĉi korprema momento, ni solene promesas, ke ni ĉiam daŭrigos la batalon, kaj ke ni sentime defendos la noblan verdan standardon, kiun vi tiel fiere kaj inde portis.

Adiaŭ, bedaŭrata amiko ! Dormu dolĉe, sub la sankta signo de l' Espero !

*
* *

Intertempe la vespera malheleco estis densiĝinta, malvarmiga pluveto falis sur la kotajn stratojn, malĝojo regis ĉie ĉirkaŭ la funebrantaj ĉeestantoj, sed tiu malĝojo ne estis komparebla kun tiu, kiu subpremis iliajn korojn.

VAN DER BIEST-ANDELHOF.

———xxxx———

PROBLEMOJ[1]

3. **Ĉeno de metagramoj**. (Ĉe ĉiu vorto ŝanĝu nur unu ajn literon, por trovi la sekvantan vorton.) Kara amiko, oni donis al vi pomon, kaj vi preferus havi piron. Nenio pli facila. Zorgu nur, ke via pomo fariĝu spaceto inter korpaj eroj : vi tute facile havos piron.

Jen nun via piro malplaĉas al vi : ĉu vi deziras alian frukton ? Nu, faru birdon el via piro : tiu birdo donos al vi figon.

Sed — ĉar vi estas nekontentigeblulo — jen vi petas, ke mi faru vinon el via figo. Tio estas iom pli malfacila, sed tamen farebla. Ŝanĝu vian figon en : 1) asocion, 2) akvujon, 3) haron de ŝafidoj, 4) kreskaĵon tekseblan. Post unu lasta operacio, la dezirata vino ekmontriĝos. Mi esperas, ke vi tiam estos kontenta.

5. **Vortoj kreskantaj kaj malkreskantaj**. — vokalo — pronomo — instrumento — konsulti la sorton — ano el sudeŭropa lando — voĉdoni — vaporigitaj — familio de vegetaĵoj — perfortaj agoj kontraŭ malamikoj — mebloj — naŭza hejma insekto — por la dancemuloj — sufikso por plimultigi — nomo de konsonanto — vokalo.

6. **Patriota Lozanĝo enkadrita en honora kruco.**

Figuro : Vokalo — konsonanto — pronomo — prepozicio — opinio — konkluda konjunkcio — duono de Romo — forte deziranta — konsonanto — nea pronomo — filo — denove — konforme al — vokalo — belega kaj plej antikva el la nunaj eŭropaj nomoj — duonvokalo — prepozicio — laŭ pli forta grado — persona pronomo — io bona — vokalo — tabelo de oficistoj — prepozicio — pasiva formo de participo — de fiksanta ilo — vi aŭ mi — participa formo — vokalo — vokalo.

PLANTANO.

(1) Oni vendu la solvojn, antaŭ la 25a de januaro 1911, al S-ro FRANS SCHOOFS, sekretario de la Redakcio, 45, kleine Beerstraat, Antwerpen. (45, rue de la Petite Ourse, Anvers.) Prefere skribitajn sur poŝta karto.

En la lasta numero de la 3a jarkolekto estos publikigataj la nomoj de la solvintoj. Oni povas respondi pseŭdomine.

Belaj premioj estos aljuĝataj.

HUMORAĴOJ

La « Kredo » de Jan Vos.

Post la revolucio de septembro 1830, kiu disigis Belgujon de Holando, ekzistis dum kelka tempo malkonsento pri la posedo de la fortikigita limurbeto X, kiun la Holandanoj volis konservi kaj la Belgoj almiliti. En tempo de paco la aliro al la remparoj de la urbeto estis al ĉiuj permesita ; ĝi estis ĉarma promenejo, borderita de ombrariĉaj arboj, de kie oni ĝuis la belan aspekton de la tuta ĉirkaŭaĵaro,kaj ĉefe tiun de la majesta riverego Skeldo, kiu, kelkajn kilometrojn pli malproksime, enfluas en la Nordan Maron.

Nune, la garnizono de X. uzis tre singardajn antaŭzorgojn, ĉar oni timis neatenditan atakon de la per bluaj kiteloj vestitaj malamikoj, (*) kaj la unua priokupo de la komandanto estis malpermesi la aliron de la remparoj. Li nur faris escepton por unu persono,nome por la domineo (**) de la urbeto.

La ordono estis akurate plenumata,kaj Lia Dominea Moŝto ne estis senigata de sia kara promenado, ĝis kiam la laŭvica dejoranta gardostaranto estis Jan Vos, tre konata petolulo en la regimento, kiu senceremonie, lin reirigis.

— Neniu povas preterpasi ! li diris.

— Sed *mi* povas, respondis la alveninto. Mi havas specialan permeson de la komandanto. Mi estas la domineo...

— Efektive, diris Jan, mi aŭdis pri tiu escepto. Sed mi ne konas vin. Ĉiu povas diri : Mi estas la domineo. Ĉu vi havas pruvojn pri via identeco ?

— Ne necese ! respondis la domineo.

— Certe necese ! rimarkigis Jan. Sed... venas al mi ideo. Mi supozas, se vi estas la domineo, ke vi bone scias la Biblion... Se tio estas, diru al mi, kio sekvas post Mateo, ĉapitro IIIa, verso Va.

— Ho ho, repondis la postulant-promenonto, neniu povus respondi pri tio !

— Kaj vi ankaŭ ne ?

— Mi ankaŭ ne.

— Do vi ne estas la domineo, konkludis Jan. Foriru, Sinjoro ! Duonturnon dekstren ! Antaŭen, marŝu !

Lia Dominea Moŝto senprokraste ekplendis pri la okazintaĵo al la komandanto, kiu tuj venigis la gardostaranton.

(*) La Belgoj.

(**) En Holando la reformitaj pastroj estas ĉie nomataj *Dominee*, kion Dreves Uitterdijk tradukas : *domeno*. Ĉar aliflanke laŭ la vortaroj de Cart, Robert, Grosjean-Maupin, Kabe, Christaller, Boirac kaj aliaj la signifo de *domeno* estas 1) speco de kapuĉo, 2) ludo, — mi riskas en la nuna okazo la vorton *domineo*, kiu, laŭ mi, estas tute akceptinda.

— Kial, li demandis severe, vi malpermesis Lian Dominean Moŝton promeni sur la remparoj ?

— Mi ne vidis domineon, S-ro Komandanto, respondis Jan.

— Kaj li jus venis ĉi tien por plendi, ĉar oni malakceptis lin. Ĉu do vi ni konas mian ordonon?

— Perfekte, S ro Komandanto. Sin prezentis por iri al la promenejo nur unu persono, nigre vestita, kaj iom vastkorpa, kiu pretendis, ke li estas la domineo. Ĉar li ne havis pruvon de identeco, mi demandis lin pri la Biblio, kaj... li ne sciis respondi. Evidente mia konkludo estis : « Vi ne estas la domineo, kaj vi ne aliros la remparon !»

— Vi do demandis al li ion pri la Biblio. Tion li ne diris ! Kaj kia estis la demando ?

— Ho, S-ro Komandanto, io tre simpla : Kio sekvas post Mateo, ĉapitro IIIa, verso Va ?

— Mi bone komprenas la embarason de la domineo, diris la komandanto. Ĉu vi mem scias respondi pri tio, Jan ?

— Certe, S-ro Komandanto. Post Mateo, ĉapitro IIIa, verso Va, sekvas Mateo, ĉapitro IIIa, verso VIa.

La militestro ekridis kaj demandis :

— Diru al mi, Jan, al kiu « Kredo » vi apartenas ?

— Mi havas, diris Jan, la saman « Kredon » kiel la mastrino el la « Stana Poto ».

— ? ? ?

—.Eksciu, S-ro Komandanto, ke antaŭ kelkaj monatoj mi diboĉetis kun kelkaj kamaradoj en ŝia trinkejo, kaj mi ne havis eĉ unu censon (*) en mia poŝo. Nun mi ŝuldas al ŝi du guldenojn. (*) Hieraŭ mi preterpasis ŝian domon kaj ŝi, furioze, alkriis min : « He, Jan, mi kredas ke vi neniam pagos min ! » Jen, kion la mastrino kredas, S-ro Komandanto, kaj mi.... kredas same.

— Mi donos al vi la du guldenojn, diris la komandanto. Akceptu ilin kaj pagu la mastrinon.

— Tutkoran dankon, respondis Jan.Sed mi esperas, Sinjoro Komandanto, ke, por du guldenoj, vi ne devigos min ŝanĝi mian kredon.

AMATUS.

El la Lernejo

Dum la religia instruado la kateĥisto pritraktis la biblian sentencon : « Multaj estas alvokitaj, sed malmulte elektitaj ». Fine la pastro demandis : « Kial do tiom malmulte da homoj atingas la ĉielon ? » Post kio lo malgranda Moritzo respondis : « Tial ke tro granda estas la konkurado » *(Spritulo.)*

Inter geedzoj

Li. — Nia Peĉjo devas lerni naĝi.

Ŝi. — Sedne en la akvo ! Tio estas tro danĝera ! *(Id.)*

(*) Guldeno = monunuo en Holando ; ĝi valoras Sm. 0,825. La censo voloras Gl. 0.01.

DIVERSAJ INFORMOJ

Deziras korespondi :

S-ro Auguste Jomain, per poŝtkartoj ilustritaj, 114, rue de Paris, Les Lilas (Seine-Fr.) ;

F-ino A. Martel, 38, rue Janvier, Amiens (Somme-Fr.) ;
S-ro René Gensons, 13-15, rue Ste Catherine id. id.
S-ro Poteaux, 2, rue Janvier, id. id.
S-ro Fernand Lepercq, 2, rue Louis Blanc, Levallois-Perret (Seine-Fr), per ilustritaj poŝtkartoj, kun juna esperantisto.

Internacia Medicino. Kiel oficiala organo de la Tutmonda Esperanta Kuracista Asocio — « TEKA » — aperas nun monata scienca tre grava jurnalo sub la ĉi supra titolo. Internacia redaktistaro gvidas la vere modernan jurnalon, legindan — en unua loko — ne pro lingvaj interesoj, sed pro ĝia enhavo. Precipe la internaciajoj en la medicino estos pritraktataj. TEKA-anoj ricevas la jurnalon senpage ; aliaj abonoj jare 3 $, unu numero 0.300 $, specimeno je respondkupono. « **Internacia Medicino** » estos treege valora ankaŭ por la propagando. Tial la eldonejo liveros ĝin al esperantaj grupoj (tamen nur al grupoj) la tutan jaron por nur 1 (unu) $ (anstataŭigo de la forsendelspezoj), se ili mendos kaj pagos ĝin dum 15 tagoj post apero de tiu sciigo.

Adreso : **Internacia Medicino.**
Kötzschenbroda-Dresden (Germ.)

Voĉo de Kuracistoj. — *IV-a jaro.* — Monata revuo esperanta, kies internaciajn enketojn pri sekreto profesia de kuracistoj (en 1909) kaj pri mortpuno (en 1910) tradukis multaj diversnaciaj jurnaloj fakaj kaj ĉiutagaj. **Voĉo de Kuracistoj** devas troviĝi en ĉiu klubo kaj biblioteko esperanta. Abonprezo por 1911 = 2 Sm. = 5 frankoj. Sendu nur senpere al la redakcio per internacia poŝtmandato.

Novaj abonantoj, alsendantaj senpere al la redakcion la abonprezon, *ricevas senpage la jarkolekton 1910* aŭ, post ĝia elĉerpiĝo *la jarkolekton 1909.* Adreso de la redakcio : D-ro S. Mikolajski, Lowstr., Sniadeckich, 6, Aŭstrio-Galicio.

Vintraj sportoj por Esperantistoj. Ni sciiĝis, ke inter la anglaj partoprenontoj de la vintraj sportoj en Svisujo estos Kolonelo Pollen LL. D. prezidanto de la Brita Esperantista Asocio, kaj lia filo, ankaŭ S-ro H. B. Mudie, prezidanto de la U.E A. Laŭ la programo disdonita de la firmo « Cook & Son» la esperantistoj kunvenos dum la semajno 18a ĝis 25a Januaro en Champéry, vilaĝo je 2160 metroj super la marnivelo, sur la norda flanko de la *Dent du Midi.* La deklivoj de la valo prezentas lokon por multaj diversaj ski-ekskursoj kaj ĉiuj aliaj vintraj sportoj. Proksime de la hotelo estas speciale aranĝita glacia deklivo por toboganoj, ankaŭ aparta neĝkurso por la bobglitveturiloj. Du grandaj rinkejoj estas rezervataj por la rinka kaj kurla sportoj. Por la vesperaj horoj estos aranĝitaj koncertoj, dancoj, kaj diversaj endomaj ludoj.

Por la studentoj. — Ĵus aperis, eldonita de la GRENOBLE' a grupo kun helpo de la Fakultato, Universitata Gvidfolio, kiu klarigas la tutan organizon de la kurso speciale starigita de 14 jaroj por la fremdaj studentoj dezirantaj akiri perfektan scion de la franca lingvo.

Plie ĝi montras ĉiujn allogajojn, kiuj almenaŭ tiom, kiom la perfekta instruado, kunhelpis altiri al la ĉarma kaj pentrinda urbo « GRENOBLE»

multajn fremdajn studentojn (pli ol 1100 la lastan jaron), inter kiuj jam kelkaj esperantistoj.

Sendube multaj petos tiun gvidfolion sendatan senpage de la Sekretario, S-ro **Roy** 3, Rue Anthoard, Grenoble (France), kaj tiel helpos varbi al nia afero la potencan societon, kiu estas en Grenoble la Protekta Komitato por fremdaj studentoj.

BELGA KRONIKO

ANTVERPENO. — **La Verda Stelo.** La grupanoj estas insiste petataj ĉeesti la ĉiumonatan ĝeneralan kunvenon, kiu okazos merkredon, la 21an de decembro, je la 8 1/2 a vespere en la kafejo « Zomerhof », 32, Dageraadplaats (Place de l'Aurore).

Tagordo : 1. Raporto pri la lasta kunveno. — 2. Propagando. — 3. Interparolo pri la 4jara ekzistado de la grupo. — 4. Prezentado de kandidatoj por la 4 oficoj de komisarioj, elektotaj en la kunveno de januaro 1911.

Oni ne sendos specialan kunvokilon. La jena avizo ĝin anstataŭas.

BRUSELO. — S-ro Agache, tre famkonata franca arĥitekto, faris antaŭ nelonge paroladon en Bruselo pri *Malkaraj Loĝejoj.* Sub la aŭspicioj de la Berlina Esperantista Grupo S-ro Agache parolos en Berlino pri *Socia Arto.* Nia lerta samideano transvojaĝante Germanujon kaj farante paroladojn, ĉu Esperante, ĉu germane, treege utilos la propagandon por nia kara lingvo.

— La ĝeneralaj kunvenoj de la *Brusela Grupo Esperantista* okazos la lastan sabaton de ĉiu monato en la sidejo de la societo, hotelo kaj strato Ravenstein. Eksterordinara kunveno estos organizata kvaronjare por ĉiuj esperantistoj, aliĝintaj la grupon aŭ ne. Varma alvoko estas farata, por ke la kunsidoj estu multnombre ĉeestataj.

CHARLEROI. — De la 11a de novembro la kunvenoj de la Karloreĝa grupo okazos ĉiuvendrede, je la 8a vespere, en salono de la 1a etaĝo de la « Café du Luxembourg », angulo de la Boulevard Audent kaj Rue du Pont-Neuf (Speciala enirejo Boulevard Audent).

GENTBRUGGE. — Nia vigla kunbatalanto, S-ro Barbe-de Kneef, delegito de U. E. A., antaŭ nelonge malfermis en tiu homhava antaŭurbo de Gento esperantistan kurson, kiun ĉeestas dudek diligentaj lernemaj adeptoj. Jam multaj aliaj Gentbruganoj esprimis la deziron partopreni en nova kurso, kiu estos baldaŭ organizata. Antaŭ la fino de la jaro oni starigos grupon, kiu certe bone sukcesos.

GENTO. — Ekzameno pri profesora kapableco okazis en tiu urbo la 4an de decembro. La diplomon akiris F-inoj Anna Boedts (Brugo), kaj Yvonne Thooris (id.) ; S-roj Jules Barbe-de-Kneef (Gentbrugge), Albert Maertens (Gento), Henri Petiau (id.), kaj Michel Sebruyns-Vromant (St-Amandsberg).

Sincerajn gratulojn al ĉiuj !

La membroj de la juĝantaro estis S-roj A. J. Witteryck, prezidanto, Fr. Swagers kaj D-ro W. Van der Biest.

NAMUR. — La 30an de novembro estis organizata rimarkinda propaganda festo de la grupo *Namura Stelo,* en la salonego de la *Syndicat des Voyageurs, Employés, Négociants et Patrons.*

La ĉambrego estis ornamita per multnombraj esperantistaj flagetoj kaj devizoj en Esperanto, kaj la ĉeestantoj — pli ol 500 ! — tre interesiĝis je riĉa ekspozicio de esperantaj libroj, broŝuroj, revuoj, cirkuleroj, gvidfolioj, kongresaj memoraĵoj, komercaj reklamaĵoj, k. t. p!

La oratoro estis S-ro René Dubois. Li pritraktis la temon *Praktika Esperanto* kaj sukcesis fari grandan impreson sur la aŭdantaron. Tre bela estis la koncerto kiu enkadriĝis la ſparoladon. En ĝi partoprenis S-ino Grégoire, F-inoj Tafanel kaj Deffense, S-roj Malevaux, Prevost, Lonthie, Vaumain kaj Verbeken.

Grandan sukceson akiris la monologo *La véritable langue universelle*, verkita de S-ro Verbeken, kaj la unuakta komedio *Amours espérantistes* (de nia kunlaboranto D-ro W. Van der Biest), kiu estis tre aplaŭdata.

Resume, la festa kunveno organizita de niaj Namuraj amikoj, plene sukcesis, kaj certe multaj Namuranoj partoprenos en la baldaŭ malfermota kurso de S-ro Verbeken.

Het Esperanto in den Vreemde

DUITSCHLAND. — Gedurende den laatsten tijd hielden zich verscheidene Duitsche bladen met Esperanto onledig, o. a. *Freiburger Zeitung*; *die Friedenswarte*, *Dokumente des Fortschritts* en *Deutsche Warte*, die over onze beweging in een zeer gunstigen zin geschreven.

—Polomiek tusschen de verdedigers van Esperanto en dezes tegenstrevers ontstond in *Hamburger Fremdenblatt*. Bij deze gelegenheid werd nog eens te meer betoond, dat zij die onze taal beknibbelen, deze weinig of niet gestudeerd hebben of er in 't geheel niets van kennen. Eenige verklaarden zich tegen alle internationale hulptaal en verdedigden het Engelsch. Onze zaak werd wakker verdedigd door de groep van Hamburg-Altona en de hh. Fritz Ehlers, Dr Kandt, Prof. Rohrbach en F. Ellersiek.

— Esperanto verspreidt zich meer en meer bij de werklieden-vereenigingen. Te Hamburg lieten zich, na eene propaganda-voordracht 60 nieuwe leden bij de plaatselijke esperantische werkliedengroep inschrijven; te Maagdeburg is eene groep in vorming bij de boekdrukkersgezellen.

FRANKRIJK. — De propaganda bij middel van feesten en voordrachten wordt ijverig voortgezet in Parijs en dezes omgeving. Den 20 November werd een prachtig esperantisch concert ingericht in de salons Berlioz, te Parijs, met de medewerking van de *Chorale Galin-Paris-Chevé*. De ijverige pionier, hr Louis Carlos, heeft voordrachten gehouden in het XIVe arrondissement en te St-Ouen, over het nut der wederlandsche hulptaal Esperanto voor de werklieden. Een nieuwe groep zal eerstdaags in het XIIe arrondissement gesticht worden.

— De heer maire van Charleville heeft het eere-voorzitterschap der plaatselijke groep aangenomen, die ook den hr volksvertegenwoordiger Albert Poulain onder hare eereleden

L'Esperanto à l'Etranger

ALLEMAGNE. — Dans ces derniers temps, divers journaux allemands se sont occupés d'Esperanto, entre autres *Freiburger Zeitung*, *die Friedenswarte*, *Dokumente des Fortschritts* et *Deutsche Warte*, qui tous ont écrit sur notre cause dans un sens très favorable.

—Une polémique entre les défenseurs de l'Esperanto et ses adversaires a surgi dans *Hamburger Fremdenblatt*. A cette occasion on a vu une fois de plus que ceux qui critiquent notre langue ne l'ont étudiée que fort peu, ou bien n'en connaissent absolument rien. Quelques uns se déclarent même contre toute langue internationale auxiliaire et préconisent l'anglais. Notre cause a été vailamment défendue par la groupe d'Hambourg-Altona, et par MM. Fritz Ehlers, le Dr Kandt, le Prof. Rohrbach et F. Ellersiek.

—L'Esperanto se propage de plus en plus dans les milieux ouvriers. A la suite d'une conférence de propagande, 60 nouveaux membres se sont fait inscrire au groupe local des ouvriers espérantistes de Hambourg. A Magdebourg un groupe est en formation chez les compagnons typographes.

FRANCE. — La propagande au moyen de fêtes et de conférences se continue activement à Paris et dans la banlieue parisienne. Le 20 novembre, un magnifique concert espérantiste a été organisé dans les salons Berlioz, à Paris, avec la concours de la *Chorale Galin-Paris-Chevé*. Le vaillant pionnier M. Louis Carlos a fait des conférences dans le XVIe arrondissement et à Saint-Ouen, sur la nécessité de la langue internationale Esperanto pour les ouvriers. Un nouveau groupe sera fondé sous peu dans le XIIe arrondissement.

— M. le maire de Charleville a accepté la présidence d'honneur du groupe espérantiste local, qui compte également M. le député Albert Poulain parmi ses membres honorai-

telt. De drukpers van Charleville toont zich onzer zaak zeer genegen.

— De leergangen, ingericht door de esperantische vereeniging van Coutances, die den heer Blaise, adjunct, tot eere-voorzitter heeft, worden druk bijgewoond.

—Te Sedan heeft den 2den November de maire der stad, hr Charpentier, de algemeene vergadering der *Sedana Esperantista Grupo* voorgezeten. Te Vienne (Isère) heeft de groep *Sunradio*, in het vensterwerk van een der grootste magazijnen der stad een esperantische tentoonstelling van allerlei postkaarten, tijdschriften, boeken, feestprogramma's, handelsreclamen, enz. ingericht : deze tentoonstelling heeft geduurd van den 22sten September tot den 3den October en heeft overgrooten bijval gehad. De esperantische groep van St-Maur ontvangt van de municipaliteit een hulpgeld van 50 frank.

— Twee voorname handelshuizen, de firma Clément-Bayard (motorwagens, bestuurbare luchtballons en aeroplans) en het huis Lafon (pelswerken), geven katalogussen uit in Esperanto en nemen deze taal aan voor hunne briefwisseling.

NEDERLAND. — Mevr. Blanco Hoeve en Mej. Nella Boon gaven op 6den Oct. j. l. een welbezochte voordracht over Esperanto te Delft. De plaatselijke pers liet zich door twee verslaggevers vertegenwoordigen, die een gunstige beoordeeling over den propaganda-avond uitbrachten. Men hoopt dat weldra eene groep in Delft zal gesticht worden.

— Op 28n October had in den Haag het huwelijk plaats van den hr. Stolk met Mej. Esman, beide ijverige leden der groep *Ĉiam Antaŭen*. Esperantische vlaggetjes wapperden vroolijk op de lantarens van hun rijtuig, wat niet weinig de aandacht der voorbijgangers gaande hield.

— Te Zeist zal onlangs een leergang van Esperanto geopend worden in het gebouw van den Nederlandschen Protestantschen Bond.

— Wij raden onze lezers aan kennis te maken met den katalogus van esperantische werken uitgegeven door het huis J. L. Bruijn, Prinsestraat 48, te 's Gravenhage. Een rijke keuze van leerboeken, woordenboeken en letterkundige werken is in gemelden boekhandel voorhanden.

Esperantisten ! Koopt den « Murkalendaro » voor 1911. Géén dag zonder Esperanto !

POLEN. — De *Pola Esperantista Societo* zal weldra in Warschau een groote esperantische tentoonstelling inrichten, die twee maanden zal duren. Met dit doel doet zij eenen oproep tot het bekomen van boeken, tijdschriften, muziekstukken, plakkaten,

res. La presse de Charleville se montre très favorable à notre cause.

— Les cours, institués par la société espérantiste de Coutances, dont M. l'adjoint Blaise est le président d'honneur, sont assidûment suivis.

— Le 2 novembre le *Sedana Esperantista Grupo* a tenu son assemblée générale, sous la présidence de M. Charpentier, maire de la ville. A Vienne (Isère) le groupe *Sunradio* a organisé dans la vitrine d'un des plus grands magasins de la ville, une exposition espérantiste de cartes postales, revues, livres, programmes de fêtes, réclames commerciales, etc. Cette exposition a duré du 22 septembre au 3 octobre et a eu un immense succès. Le groupe espérantiste de St Maur reçoit de la municipalité un subside de 50 francs.

— Deux importantes maisons de commerce, la firme Clément-Bayard (automobiles, ballons dirigeables et aéroplanes) et la maison Lafon (fourrures), publient des catalogues en Esperanto et acceptent cette langue pour leur correspondance.

PAYS-BAS.— Mme Blanco Hoeve et Mlle Nella Boon, ont donné le 6 octobre dernier une conférence sur l'Esperanto à Delft. La presse locale s'était fait représenter par deux reporters, qui ont émis une appréciation très favorable. On espère que sous peu un groupe se formera à Delft.

— Le 28 octobre eut lieu à la Haye le mariage de M. Stolk et de Mlle Esman, tous deux membres fervents du groupe *Ĉiam Antaŭen*. Des drapelets espérantistes s'agitaient gaiement aux lanternes de leur voiture, ce qui ne manqua pas d'exciter la curiosité des passants.

— A Zeist s'ouvrira bientôt un cours d'Esperanto dans le bâtiment de la Ligue Protestante Néerlandaise.

— Nous conseillons à nos lecteurs de faire la connaissance du catalogue des ouvrages espérantistes, édité par la maison J. L. Bruijn, Prinsestraat, 48, à la Haye. Il contient un riche choix de manuels, dictionnaires et œuvres littéraires.

Espérantistes ! Achetez le « Murkalendaro » pour 1911. Pas un jour sans Esperanto !

POLOGNE. — La *Pola Esperantista Societo* ouvrira bientôt une grande expostion espérantiste à Varsovie ; celle-ci durera deux mois. Dans ce but elle fait un appel pour l'obtention de livres, revues, morceaux de musique, affiches, étiquettes, cartes

prijslijsten, etiketten, esperantische propaganda-postkaarten, briefomslagen, reklaamzegels, enz.

De bezendingen worden verwacht door den heer A, Bolesl. BRZOSTOWSKI str. Kurcza, 9, Waarschau (Warszawa), Russisch Polen.

SPANJE. — Het zelfde verzoek wordt gedaan door de groep *Ĉiam antaŭen!* Adres: Major, 77, Clot Barcelona.) De tentoonstelling blijft geopend van den 27n November tot den 18n December.

Te Sabadell werd onder den naam *Katolika Stelo* eene propaganda-vereeniging gesticht ter bevordering van het Esperanto en den katholieken godsdienst. Op 11n December vierde deze vereeniging haar plechtige stichting door een groot feest en eene tentoonstelling, die zeer opgemerkt is ge-worden.

RUSLAND. — Een esperantisch instituut, goedgekeurd door den Russisschen minister vanOpenbaarOnderwijs, werd onlangs te Moskow geopend. Bij de middelbare en hoogere afdeelingen der volksscholen wordt Esperanto onderwezen te Kostroma, alsook bij de Armeniaansche school te Batoum en denVeeltaligenKring te Riga.

VEREENIGD RIJK. — De November aflevering van *British Esperantist* maakt bekend dat iederen Donderdag in de vergaderzaal der *British Esperanto Association* (133-136, High Holborn, London, W. C.) de Londensche esperantisten om 6 1/2 u. n. m. vergaderen. Alle Engelsche en buitenlandsche esperantisten zullen er steeds het hartelijkste onthaal vinden.

Verscheidene zeer belangrijke voordrachten werden aldaar onlangs gegeven. De hh. kolonel Pollen en Mann spraken er over het VIe congres, en de hr Claudius Colas over zijne reis in Canada.

Vooral de voordracht van den hr Bolingbroke Mudie was uiterst merkwaardig. Hij verhaalde zijne reis door België, de Rijnstreek, Beieren (congressen van Augsburg), op den Donau van Linz naar Belgrado, door Weenen en Buda-Pest, in Bosnië, en in Dalmatië, per schip van Cattaro naar Fiume. De redenaar verklaarde dat enkel zijne kennis van Esperanto hem zijn lange reis (4556 Engelsche mijlen = 7330 kilometers) heeft mogelijk gemaakt, en dat hij niet luidruchtig genoeg zijnen dank kan betuigen aan Dr Zamenhof voor zijne wonderbare uitvinding.

Een gedeelte der lichtbeelden, die de voordracht van den hr Mudie opluisterden, was bezorgd geworden door de werelbekende reisagencie Thos Cook and Son, wier secretaris aanwezig was.

postales de propagande espérantiste, enveloppes, timbres-réclame, etc.

Les envois doivent être faits à M. A Bolesl. BRZOSTOWSKI, str. Kurcza, 9, Varsovie(Warszawa)Pologne-Russie.

ESPAGNE. — La même appel est fait par le groupe *Ĉiam Antaŭen!* (Adresse : Major, 77, Clot, Barcelona) L'exposition restera ouverte du 27 novembre jusqu'au 18 décembre.

A Sabadell a été fondée, sous le nom de *Katolika Stelo*, une société de propagande pour l'Esperanto et la religion catholique. Le 11 décembre elle a solennement fêté sa fondation par une grande fête et une exposition, qui a été très remarquée.

RUSSIE. — Un institut espérantiste approuvé par le Ministre de l'Instruction Publique de Russie, a été récemment ouvert à Moscou. L'Esperanto est enseigné dans les divisions moyennes et supérieures des écoles populaires à Kostroma, ainsi qu'à l'école arménienne de Batoum et au Cercle Polyglotte à Riga.

ROYAUME-UNI. — Le numéro de novembre de *British Esperantist* annonce que les espérantistes londoniens se réunissent dans la salle des séances de la *BritishEsperanto Association* (133-136, High Holborn, London), tous les jeudis, à 6 1/2 h. de l'après midi. Les esperantistes anglais et étrangers y trouveront toujours le plus charmant accueil.

Plusieurs conférences très importantes y ont été données dernièrement. MM. le colonel Pollen et Mann ont parlé du VIe congrès et M. Claudius Colas de son voyage au Canada.

La conférence de M. Bolingbroke Mudie fut surtout extrêmement intéressante. Il raconta son voyage à travers la Belgique, les pays Rhénans, la Bavière (congrès d'Augsbourg), sur le Danube de Linz à Belgrade, par Vienne et Buda-Pesth, en Bosnie et en Dalmatie, par bateau de Cattaro à Fiume. L'orateur déclara que par l'Esperanto seul il lui a été possible d'effectuer ce long voyage (4556 milles anglais = 7330 kilomètres) et que jamais il ne pourra assez remercier le Dr Zamenhof pour sa merveilleuse invention.

Une partie des projections lumineusns qui ont illustré la conférence de M. Mudie avait été fournie par l'agence de voyages universellement connue Thos Cook and Son, dont le secrétaire était présent.

— Esperanto is zeer bloeiend in de Londensche omgeving. Herneming der winterleergangen te Bersmondsey, propaganda-feest te Camberwell, stichting eener nieuwe groep te Finchley, voordracht te Kingston door kolonel Pollen over het onderwerp : *Cirkaŭ la mondo kun la verda standardo* en opening der winterleergangen den 19ⁿ October.

— Onderwijs in Esperanto wordt gegeven in de *Technish School* te Accrington, in het gesticht voor Blinden te Nottingham en te Plymouth in de *Stonehouse Junior boy's school.*

— Over de ontwikkeling van Esperanto in het Vereenigd-Rijk geeft het Novembernummer van *Britisch Esperantist* zeer lezenswaardige bijzonderheden. Met den grootsten bijval wordt gewerkt in Barnsley, Barrow, Birmingham, Bolton, Bourton o/W, Brighton and Hove, Burnlay, Cambridge, Carlisle, Colchester, Glocester, Hebden Bridge, Huddersfield, Hull, Keighley, Leeds, Manchester, Middlesbrough, Newcastle o/T, Norwich, Nottingham, Plymouth, Portsmouth, Southport, Stockport, Sunderland, Torquay, Wainstalls (Halifax), Wellington, Coleraine en Dublijn (Ierland), Edimburg en Glasgow (Schotland).

Ook in Australië, Indië, Mauritiuseiland en Zuid-Afrika doet Esperanto grooten vooruitgang.

— De firma Th. Cook and Son richt wintersporten in voor esperantisten in Zwitserland. Voor inlichtingen gelieve men zich bij deze firma te bevragen. (Zie *Diversaj Informoj*)

ZWEDEN. — Een welgelukt feest vereenigde den 19ⁿ October de esperantisten van Gäfle in de groote zaal van het hotel Victoria.

Een leergang van Esperanto voor politiebeambten zal eerlang te Gäfle ingericht worden door de zorgen van den heer A. R. Orn, een der werkzaamste propagandisten dier stad.

ZWITSERLAND. — Een nieuwe groep, die den naam *Persisteco* heeft aangenomen, werd onlangs gesticht te Kreuzlingen.

— De hr Jak. Schmid, secretaris der *Svisa Esperantista Societo* zal binnen korteene reeks propaganda-voordrachten inrichten in Duitsch Zwitserland.

— *Svisa Espero* doet een warmen oproep tot talrijke bijwoning van het VIIe congres, en heet de invoering van den *Soldo por Esperanto* eene *Praktiha Ideo,* die overigens eveneens aanbevolen wordt in *Franca Esperantisto* en *Le Monde Espérantiste.* Van harte dank !

— L'Esperanto est très florissant dans la banlieue londonienne. Reprise des cours d'hiver à Bermoudsey, fête de propagande à Camberwell, fondation d'un nouveau groupe à Finchley, conférence à Kingston par le colonel Pollen sur le sujet : *Cirkaŭ la mondo kun la verda standardo,* et reouverture des cours d'hiver le 19 octobre.

— L'Esperanto est enseigné à la *Technish School* à Accrington, à l'Institut pour Aveugles à Nottingham et à Plymouth dans la *Stonehouse Junior boy's school.*

— Le numéro de novembre de *British Esperantist* donne de curieux détails sur le développement de l'Esperanto dans le Royaume-Uni. On travaille avec le plus grand succès à Barnsley, Barrow, Birmingham, Bolton, Bourton o/W, Brighlon and Hove, Burnlay Cambridge, Colchester, Glocester, Hebden Bridge, Huddersfield, Hull, Keighley, Leeds, Manchester, Middlesbrough, Newcastle o/T, Norwich, Nottingham, Plymouth, Portsmouth, Southport, Stockport, Sunderland, Torquay, Wainstalls (Halifax), Wellington, Coleraine et Dublin (Irlande), Edimbourg et Glasgow (Ecosse).

L'Esperanto est également en grand progrès en Australie, dans les Indes, à l'île Maurice et dans l'Afrique Australe.

— La firme Th. Cook and Son organise en Suisse des sports d'hiver pour espérantistes. Pour renseignements s'adresser à cette firme (Voir *Diversaj Informoj.*)

SUEDE. — Une fête bien réussie aréuni le 19 octobre les espérantistes de Gäfle dans la grande salle de l'Hôtel Victoria.

Un cours d'Esperanto pour les employés de la police sera ouvert sous peu à Gäfle par les soins de M. A. R. Orn, un des propagandistes les plus actifs de la ville.

SUISSE. — Sous le nom *Persisteco* un nouveau groupe vient de se fonder à Kreuzlingen.

— M. Jacq. Schmid, secrétaire de la *Svisa Esperantista Societo* organisera sous plu une série de conférences de propagande dans la Suisse allemande.

— *Svisa Espero* adresse un appel chaleureux aux espérantistes pour qu'ils prennent part en grand nombre au VIIme congrès et nomme l'introduction du *Soldo por Esperanto* une *Praktika Ideo,* laquelle est du reste également recommandée par *Franca Esperantisto* et *Le Monde Espérantiste* Merci de tout cœur !

BIBLIOGRAFIO

« Belga Esperantisto » nur recenzas la verkojn senditajn al ĝi en du ekzempleroj. (Adreso : Arendstraat, 26, Antwerpen.)

I. **Centra esperantista belga oficejo**, 20, Vondelstraat (rue Vondel), Antwerpen (Anvers).

René Vermandere. — *Formortinta Delsuno, rakontita de li mem*, (Zaliger Van Zon, door hem zelf), esperanta traduko de Oscar Van Schoor (18 × 13), 120 paĝoj. Prezo : Fr. 2.50 = Sm. 1. Luksa ekzemplero, kun aŭtografaĵo de la aŭtoro : Fr. 5 = Sm. 2. Rabato : 10 ekz. 20 %; 20 ekz. 25 %.

« Antaŭ kelka tempo, la favore konata kaj tre ŝatata flandra literaturisto René Vermandere publikigis verketon sub la titolo « **Van Zon Zaliger** ».

» Tiu libro, samtempe humorplena kaj filozofia, estis tiel favore akceptata de la flandra legantaro, ke post nelonge, la unua eldono estis elĉerpita.

» En deksep ĉapitroj, la aŭtoro rakontas ĉion, kio okazis al la mortinta Sinjoro Delsuno (Van Zon), iu panisto el lia kvartalo, de la momento kiam tiu ĉi elblovis la lastan spiron, ĝis kiam la tombeja fosisto starigis la krucon sur lian tombon.

» La verkisto,kiu tamen neniam ion kredis pri spiritistaj fenomenoj,ian tagon kun amiko ĉeestis spiritistan kunvenon. Ekdorminte pro laciĝo, li restas sola en la kunvenejo. Subite li vekiĝas, kaj la fantomo de lia amiko aperas antaŭ li en la mallumo. Tiu fantomo rakontas sian tutan historion, pentras sian mortotagon kaj la diversajn tiutagajn okazintaĵojn, kaj faras sian propran funebran paroladon plenan de kritikoj pri la homaj agadoj. Ni ĉeestas interparoladon de la portreto de Delsuno kiel infano, tiu de Delsuno kiel junulo kaj de Delsuno kiel senvivulo, kuŝanta sur la mortlito ; ni vidas la diversajn amikojn, parencojn kaj konatulojn, kiuj vizitas Delsunon mortintan. Tra iliaj paroloj kaj ploradoj aperas iliaj plej intimaj pensadoj. Intertempe Delsuno rerigardas sian tutan vivon, de sia unua juneco ĝis sia mortotago. Dum la nokto, la Kristo de la krucifikso faras kortuŝantan paroladon al la senvivulo. Poste sekvas konversacio inter Delsuno kaj lia ombro, kiu insistas por kuŝi kun li en la ĉerko. Tre emocianta estas la historio pri Nenies Ido, Peĉjo, trovitulo el najbara vilaĝo, kiu iam estis la servisto de Delsuno, kaj venas por saluti lin lastfoje kaj akompani sian iaman mastron ĝis la tombejo.

» Dum la veturado al la tombejo, Delsuno tre filozofie pripensas multajn okazintaĵojn kaj faras flanksalton por rapide reiri hejmen, kie li deziras revidi sian vidvinon, sendube plorantan kaj ĝemantan sed, je lia granda miro jam tute konsolitan kaj tre indiferentan.

» Fine Delsuno devas rapidi por ke li ne alvenu tro malfrue je sia propra enteriĝo. La lastaj ceremonioj okazas, kaj... subite nia heroo eljetas laŭtan krion. kiu vekas la verkiston ne sciantan ĉu li dormante revadis aŭ ĉu li efektive parolis kun la spirito de Delsuno.

» *Formortinta Delsuno* estas tre rimarkinda kaj leginda libro. Ĝi enhavas strangajn detalojn, kuriozajn ideojn, profundajn esplorojn en la homa koro, kortuŝantajn paĝojn kaj humoregajn, fantaziajn rimarkojn »

Tiamaniere mi analizis en la marta numero de B. E. (paĝo 128) la libron de René Vermandere, kies esperanta eldonon mi tiam anoncis.

Hodiaŭ, salutante kun plezuro la aperon de la esperantigita libro, mi povas aldoni ke ĝi estas pleje prizorgita, presita sur bona papero, per novaj literoj, kaj ornamita per belaj surlignaj gravuraĵoj, kiuj donas al ĝi vere artplenan aspekton.

Antaŭvidante eventualan novan eldonon, kaj dezirante ke sia libro estu tute sen stilaj aŭ gramatikaj eraroj, la tradukinto malfermas konkurson inter la legantaro de « Delsuno », por ekscii la eblajn korektaĵojn, kaj aljuĝas belajn premiojn inter la konkursantoj.

Jen ekstrakto el la cirkulero, kiun li publikigis :

Konkurso pri la verko : Formortinta Delsuno.

Por ebligi la tradukinton plej bone prizorgi novan eldonon de tiu ĉi verko, li malfermas de nun konkurson por ĉiu leginto, kiu plenumos la sekvantajn kondiĉojn :

1°) Skribi sur paperon la erarojn (preseraroj kaj aliajn, ĉu gramatikajn, ĉu stilajn) ordigitajn laŭ paĝo kaj linio, kaj aldoni la korektaĵojn.

2°) Subskribi sian nomon kaj adreson legeble kaj aldoni al la letero kuponon kiun oni detranĉos el la cirkulero (°).

3°) Sendi tiun liston antaŭ la 1a de julio 1911, afrankite, al Centra Esperantista Belga Oficejo, Vondelstrato, 20, Antwerpen (Belgujo).

4°) La jenaj premioj estos aljuĝataj por la plej granda nombro da eraroj trovitaj, kun aldono de ilia korektajo.

1a premio	15 frankoj
2a »	10 »
3a »	5 »
4a »	1 luksekzemplero de *Formontinta Delsuno*.
5a »	1 » » »
6a, 7a, 8a, 9a, kaj 10a po	1 ekzemplero de » »

La deziro esprimita en la cirkulero de la tradukinto, malligas min de ĉiu plia laŭdo kaj de ĉiuj rimarkoj pri stilo aŭ gramatiko. Tio estas tasko, kiun mi lasas al la konkursontoj.

II. **British Esperanto Asociation**, Museum station buildings 133-136, High Holborn. London.

Lewis Carrol. — *La aventuroj de Alicio en Mirlando*, esperantigita de E. L. Kearny, M. A., ilustrita per dek bildoj de Brinsley le Fanu (18 × 12), 133 paĝoj. Prezo : broŝurita, Sm. 0,60 ; Tolebindita Sm. 1.—

Kvankam tiu libro estas speciale verkita por la vartejo kaj la infanlernejo, ĝi ankaŭ plaĉos al maturaĝuloj kaj mi kun granda plezuro ĝin legis. Tre scivoleme mi akompanis (spirite !) Alicion kaj la kunikion tra la tuneleto en la mirindan subteran palacon kun la vitra tablo ; al la lageto farita el larmoj ; en la societon de musoj, lacertoj, leporoj, limakoj, kelonioj, grifoj kaj gliroj ; mi ĉeestis la omaran kvadrilon, la juĝadon pri la forŝtelita torto kaj la kuriozan ateston de Alicio, post kiu... ŝi akiris sian normalan altecon kaj — ekvekiĝis. Ĉar kompreneble la tuta historio estas nur mirinda songo, kiun havis Alicio, ekdorminte dum varma tago sur deklivo, meze de printempa pejzaĝo, kie ŝi kolektis lekantojn.

La originala libro estas tre konata en Britujo ; de la unua eldono (1865) vendiĝis 600.000 ekzempleroj en la angla lingvo, krom kelkaj miloj en la tradukoj franca, germana kaj itala.

La esperanta teksto estas tre flua, kaj senrezerve rekomendinda.

III. **Presejo De Vos & Van der Groen**, Antwerpen.

Johanna Van Woude. — 1. *Ne dezirita*. 2. *Ni, virinoj*, esperantigis Maria Poŝenaer (19 × 14), 32 paĝoj. Prezo : Fr. 0.50 = Sm. 0,2. (havebla ĉe la tradukintino, Kroonstraat, 45, Borgerhout-Antwerpen).

Kun kreskanta intereso kaj intensa kortuseĉo mi tralegis tiun belan libreton.

La unua skizo, pentras la melanĥolion de sola, « ne dezirita » maljuna fraŭlino, sola en la granda, granda mondo, vane postulinta de la vivo « alian homan estajon por al li sin dediĉi kaj — se eble — ankaŭ infaneton, kiu nomus ŝin... Patrino ! »

La dua, « Ni, virinoj », montras la malĝojon de virino, kiun la amato indiferente preterĭras.

Mi citas :

« Ĝi estas mortinta, nia amo, nia vivo.

» Neniu sciis kiom riĉa estis nia amo, nia vivo, kiom granda nia feliĉo ; ankaŭ neniu konas la pezon de l'doloro, kiu nun nin premadas !

» Ho, tia vivo !... Ho, Dio, tia vivo !... Ĝi algrincas nin per sia senfina nombro de l'tagoj, kiuj venos kaj preterpasos, malrapide, malrapide, en senviva nenieco de l'dormo, de l'manĝo de l'trinko, de l'okupado kaj promenado,.. dum profunde, profunde en nia koro nia sekreto estos kaŝita kaj akompanos nin, kien ajn ni iros, dum la tuta longa vivo ..

» Ĝis fine la morto metos sian manon, sur nian ŝultron : kaj konsolante murmuretos : « Venu, la batalo estas finita : vin atendas la gloro de Dio. »

« Kaj la finan tagon, kiam ni aperos antaŭ la tronon de l'Plejaltulo, ni vidos de malproksime tiun, kiun ni amis. Kaj al Dio ni levos la manojn

(°) Petota al la eldonisto.

dirante: « Mi volas iri kun tiu, kiu staras tie malproksime... Mi volas porti kion li portos, kaj suferi kion li suferos... Kun li mi volos esti dum l'eterneco! »

Tiu simpla ekstrakto sufiĉas por provi kiom la verketo, plej korekte kaj plej elegante tradukita, estas bela kaj leginda.

Mi sincere gratulas la lertan kaj simpatian tradukintinon.

IV. **Esperanto Verlag Möller & Borrel**, Lindenstrasse 18/19, Berlin.

A) Ivan Minĉev Vazov. — *Bulgaraj rakontoj*, esperantigis At. D. Atanasov (14 × 10), 48 paĝoj. Prezo Fr. 0.25 = Sm. 0.10.

Tiu libreto estas la numero 13a de la « Esperanta biblioteko internacia ». La interesa kolekto plene indiĝas je la eco « internacia » kaj intersekve ebligis al la esperantistaro konatiĝi kun la literatura dana, rusa, hispana, germana, franca, japana, sveda kaj — laste — bulgara.

La energia, iom sovaĝa naturo de la bulgara popolo plene sin montras en la rakontoj de Vazov, kiuj, ĝuste pro tio, prezentas tre ŝatindan originalecon, ege plaĉontan al ni, Okcidentuloj.

Precipe la lasta el la ses skizoj — *La bruligitaj garboj* — estas tre drameca kaj korpremanta.

Mi nur povas laŭdi la fluan, korektan tradukajon, kiu donas altan ideon pri la granda valoro de la genia aŭtoro, kiu estas Ivan Minĉev Vazov.

B) P. Christaller; — *Deutsch-Esperanto Wörterbuch* (11 × 17), 516 paĝoj. Prezo: broŝurita Mk. 4 = Sm. 2; bindita Mk. 4.80 = Sm. 2, 4.

La apero de tiu libro estas rimarkinda okazintajo. Ĝi donacas la germanajn esperantistojn kaj tiujn, kiuj komprenas la germanan lingvon, per la plej plena kaj bona vortaro, publikigita ĝis nun.

La « Wörterbuch » estas verkita laŭ la maniero de la lastaperinta vortaro de « la Presa Esperantista Societo » sed ankoraŭ pli ampleksa kaj kompleta. Ĝi enhavas eĉ la lastnovajn vortojn, kaj bonegajn klarigojn pli ilia preciza senco.

La aŭtoro zorgis, ke lia verko estu kiel eble plej konforma kun la vortaroj eldonitaj en aliaj landoj kiel tiuj de Boirac, Kabe, Verax, Rhodes kaj tiuj de la Presa Esperantista Societo.

Mi citas, por vidigi kiamaniere la vortaro estas prilaborita;

« **Pension.** — Loĝantejo; (*Kost und Wohnung*) pensiono; (*Rente*) pensio; — **är** (*Kostgänger*) flegato, pensionulo; (*Beamter a. D.*) emerito, pensiulo, ĝuanto (oder ricevanto) de pensio; — **at** loĝantejo, eduk —, alumn —, pension —; **pension-ieren** pensi(um)i; — **iert** pensiita. »

La verko de Christaller estas, laŭ la kutimo de la firmo Möller & Borel, plej zorge presita, kaj certe akiros grandan, meritintan debiton.

AMATUS.

LITERATURA FAKO

KAATJE

Unu el la profitoj — mi povas eĉ diri el la plej interesaj profitoj — kiu n ni ricevas de niaj universalaj kongresoj, dank'al nia lingvo Esperanto, estas pli profunda kono pri la intima sento de la lando, en kiu la kongreso okazas. Ĉiu bone scias, ke tiu intima sento elmontriĝas per la literaturo precipe, ĉar la literaturo estas la plej pura esprimo de la rasa animo, kiu havas siajn proprajn vortojn kaj frazmanierojn por esprimi siajn proprajn pensojn. La sperto venke montris, kiamaniere Esperanto, pli multe ol iu nacia lingvo, alproksimiĝas al alia nacia lingvo, kondiĉe ke la traduko estu verkita de samnacia esperantisto, kiu pli bone transdonas la intim-

econ de sia nacieco. Niaj unuaj kongresoj montris la vojon. La belega ekzemplo donita de Emmanuel kaj Hedwig Reicher trovis poste imitantojn. *Mistero de Doloro* de la pote:.ca dramisto A. Gual instruis nin pri la kataluna sento. La venonta kongreso promesas al ni similan ĝuon : **Kaatje**, la profunde emociplena dramo de Paul Spaak, belga aŭtoro, ŝajnas tute difinita por konigi al ni « la psikologion, la animon, la vivon » de la flandra-nederlanda raso.

Mi ĵus legis la belan verkon de Paul Spaak en la franca teksto kaj en la tre lerta esperanta traduko verse verkita de D-ro W. Van der Biest, kaj mi tutkore dankas al niaj belgaj amikoj, organizantoj de la Sepa kongreso, ke ili elektis tiun verkon, prezentotan de profesiaj geaktoroj, kiuj de nun jam lernas Esperanton, por ke ili pli ĝuste interpretu sian rolon. Tiu arta konscio meritas laŭdojn ; antaŭajn ekzemplojn ni trovis en Dresdeno kaj Barcelono, kaj tio certigas al ni la estontan sukceson de la prezentado.

Sed, ne antaŭkalkulante la rezultatojn, mi deziras nur diri kelkajn vortojn pri la verko, kiun mi trovas tute rimarkinda. S-ro Emile Verhaeren, la konata belga literaturisto, en paroladо farita okaze de la kvindeka prezentado, kaj presigita kiel antaŭparolo de la teatraĵo, tiel resumas la agon :

« En **Kaatje**, — li diras — (*) tute nederlanda pentristo, penetrita de sia raso, formita de la riveroj, la tero, la vento, la lumo tieaj, decidas, dudekjare, senigi sin de si mem por serĉi en fama lando fremdan instruadon, kaj, se mi kuraĝas diri, emociojn, sentojn, manojn, okulojn, kiujn li kredas pli bonaj, ol liaj estas.

» Li de tie iam revenas, fiera pri si mem kaj pri sia metamorfozo, preskaŭ feliĉa tial, ke li elvojiĝis ; sed jen malrapide lia lando lin realmilitas, ĝi lin liberigas de la nenatura edukado, kaj ĝi redonas al li la feliĉon, per la rideto de junulineto sidanta apud fajrejo, kun simpla puntkuseno sur la genuoj. »

Tute simpla estas la temo, sed per kia profunda sento, per kia nediskutabla vero, per kia sincera amo al la naskiĝa lando, la aŭtoro desegnis la karakterojn de siaj geherooj ! Nur la legado de la teksto naskas intiman emocion tute korpremantan, kvankam la verko estas nederlanda, ĉar antaŭ ĉio ĝi estas vere homa.

« La ideo estas ĝenerala, daŭrigas S-ro Emile Verhaeren ; ĝi enhavas la lukton de la homa personeco kontraŭ nenatura edukado. Ŝanĝu la situacion. Imagu ne nordan, sed sudan artiston ; ne flandran. sed italan pejzaĝon ; edukadon ne en Hago sed en Venezio ricevitan ; kaj sentigu al iu lernanto de Carpaccio la deziron al Brugo, kiel Jan sentas la deziron al Romo : vi eltiros el la teatraĵo la saman instruon kaj la

(*) Traduko de D-ro W. Van der Biest.

saman konkludon. Kaatje vivas kaj estas vera, ne nur tie ĉi, sed ankaŭ aliloke, ĉie; kaj jen la precipa merito de la aŭtoro.»

Mi ne povis pli bone fari ol represigi tiujn liniojn, kiuj klarigas la veran belecon de tiu verko.

Mi nur analizos tre rapide la agadon: Jan, la nederlanda pentristo, estas tuj forironta, kiam leviĝas la kurteno. Li

Certigas, ke por lerni sian arton
Tutplene, oni devas sian landon
Forlasi, kaj studadi la artaĵojn
De la aliaj landoj....

Dank'al Kaatje, li povas eksterlande studadi. Ni — diras al Kaatje la maljuna patrino de Jan —

Pro vi al Jan permesis Italujon
Veturi; ni konservas vin!

Jan estas tute ravita pri sia revo. Li ekkrias:

Imagu ĝardenegon riĉan je
Palacoj! Ĉe la blua maro, sub
Ĉielo pura, kiel la mantelo
De l'Virgulin', imagu ebenaĵon
Alridetantan, oranĝarbojn, kiuj
Kliniĝas sub la pezo de la fruktoj,
Kaj urbojn artoplenajn, fierantajn
Pro siaj turoj, siaj kampaniloj!...

Ilin li komparas kun la pentraĵoj, kiujn lia lando povas inspiri

kun nebulo sia densa,
Kun sia ter' ebena ĉiam, ĉie,
Kun sia horizont' sen ia ĝojo,
Kun sia duonombro, kie la
Koloroj malaperas...

Sed — kontraŭstaras Kaatje — «ĉu oni devas, por talenton havi, tiel malproksimen foriri?» Ŝi jam havas malprecizan antaŭsenton, kiun poste — en la lasta akto — ŝi klarigos en tiuj belaj versoj:

Oni ja kapablas
Animon sian tutan doni nur
Al tio, kion oni konas, kio
Kutima estas, kion oni havas
En sia hejm', proksime, kio tial
Eĉ estas parto de la propra vivo.

Sed Jan entuziasme foriras Italujon, por ke — li diras — mi esprimu

La sentojn, kiuj nun en mi naskiĝis,
Kaj por reveni fine, grandigita
Per tiu ekziltempo, kaj savita
Per tiu bapto!

Kaj du jaroj pasas. Li revenas hejmen, sed ne sola. Virino akompanas lin — Pomona —, kaj li certigas al la gepatroj, ke ŝi estas lia edzino. Kaatje, kiu interne karesis mildan revon, malesperas; sed la kuraĝa knabino kaŝas en sia koro la larmojn, kiuj, defalante en ĝin fosadas malrapide sulkon de doloro. Baldaŭ Pomona, la itala virino, eksentas, ke ŝia koro,

plena de suno kaj lazuro, velkas en la malvarma klimato de la sensuna lando, en kiu ŝi frostotremas, en kiu eĉ la kisoj de l'amanto ne povas ŝin revarmigi. Kaj post disputado ŝi nokte forkuras, ĉion forlasante. Tamen Jan ne sekvas ŝin, ĉar jam la naskiĝa lando lin reekkaptis. Kaatje pro la ne atendita forkuro de Pomona komprenas, ke la italino kaj Jan ne estas geedzoj ; ŝi denove esperas, kaj trovas bonan kuraĝon por refortigi sian amatan Jan, por redoni al li la amon al la lando. Malesperinte pri sia arto, Jan disŝiris la pentraĵon, kiun li estis pentrinta laŭ la itala maniero, kaj rifuzas denove repreni siajn penikojn. Tiam, tre simple, Kaatje klarigas al li, kiamaniere oni povas pentri simplajn subjektojn « kiujn oni havas en sia hejmo ». Ŝiaj vortoj meritas esti citataj — ŝi parolas dum ŝi puntaĵon faras — :

.... Oni nur bezonas kelkajn
Fadenojn, kelkajn pinglojn... Miaj manoj
Rapide, gaje plektas, kvazaŭ ili
Klavcenon ludus... kaj aperas jen
Steletoj, rozoj, palmoj, inter si
Miksitaj... kaj fadenoj ili tamen
Nur estas... Floroj flugas for, laboras
La fingroj miaj, kaj malpeze, kiel
Paradizbird', aperas la puntaĵo.
Kaj dume..., kun anim' malpeza ankaŭ,
Mi sekvas mian revon, malproksimen...
Mi nur bezonas pinglojn kaj fadenojn...

Kaj la junulino, kiu nun staras, kiel la animo de l' patrujo montrante la vastan horizonton de Holando, ekkrias :

Ho, rigardu,
Rigardu ! Tiel bela, kiel ia
Legend- aŭ ia historipentraĵo,
Jen etendiĝas nia horizonto,
La vasta horizonto de la Holando,
Kun sia malrapida riverego,
Kun siaj muelejaj krucobrakoj !
Rigardu la kanalon, kiu treme
Reflektas la ĉiaman vojiradon
De l' blankaj nuboj ! Ho, kadraj' belega
De lia viv', kaj vi, patruja suno,
Konvinku lin, ke oni povas fari
Senmortajn verkojn, se nur oni restas
Fidela al la propra land', se oni
Ĝin amas, kaj se oni sur la tolo
Nur pentras ĝian lumon, la kutiman
Dolĉegan intimecon de l'patrujo,
La urbon, la riveron, la ĝardenon,
La hejmon de l'gepatroj, tiun ĉambron
Malnovan, tute plenan de parfumo
De ordo, de bonesto kaj de floroj....

Jan komprenis. Li rigardas la puntistinon, kaj diras :

Kaj... apud la fenestro, dolĉe, pace,
En milda lum' de tago subiĝanta,
Gracie sub la lina kufo, ŝi
Klinadas sin... ŝi, kies koro hela

Kaj simpla aperigas antaŭ mi
Tutnovan mondon de beleco kaj de
Entuziasmo...

Jan estas savita ; per la mildeco de Kaatje, la mildeco de la patrujo tute reprenis lin.

Jen en siaj grandoj linioj tiu kortuŝanta, intima verko.

La moralon de ĝi ni trovos en la antaŭparolo de S-ro Verhaeren :

« Certe, ne estas malpermesite iri malproksimen por entuziasmiĝi pro alilanda arto. Romo kaj Firenzo en la XVIa jarcento, Parizo en la XIXa, restas urboj de ega spiritaltigo kaj edukado ; sed oni ne estu ensorbata de ili tiom, ke oni el ili revenas kun iu Pomona, tute latina belulino, dum ia humila sed admirinda Kaatje, kies beleco estas nepre norda, nin atendas kaj nin amas silente, en nia hejmo. En ŝi ni devas revidi nin mem, post iu ajn vojaĝo. En ŝi ni devas retrovi, ĉiam pli forte, nian profundan intiman vivon. »

La vortoj de S-ro Verhaeren povus esti dirataj de ĉiuj. Do, belega estas verko, kiu naskas tiajn sentojn : ĝi estas vere homa.

La citaĵoj, supre montritaj, povas doni ian ideon pri la beleco de la originala penso kaj la lerteco de la tradukinto, kiu sukcesplene faris tre sinceran sed tre malfacilan laboron. Multe mi povas ankoraŭ diri pri la aliaj personoj : la Patro, la Patrino kaj la itala knabino Pomona. Sed mi intencas, nek trouzi la afablecon de la legantoj, nek ĉion montri, por ke ilia scivolemo koncerne tiu verko estu pli forte ekscitita, por ke ili ricevu pli grandan deziron ĉeesti la prezentadon dum la kongreso. Fine mi ankoraŭ unu fojon dankas la organizantojn de la Sepa kongreso, ke ili elektis tiun teatraĵon, kiu estas « ne nur ĉi tiea, sed ankaŭ aliloka, ĉiea ».

Kaatje, kvankam en Flandra kostumo, estante la esprimo de universala sento, okupos tre prave sian lokon, en universala kongreso de Esperanto, en Belgujo. F. DE MÉNIL.

NOMARO (*Daŭrigo*).

251. D-ro Fleischer, Emil, Tiergartenstr. 32, Dresden, (Germ.)
252. F-ino Herrmann, Susanne, » » » »
253. Liu, Wen-Hsien, studento, Fritschestrasse, 58, Charlottenburg, »
254. Deshays, René, profesoro, Sens, (Yonne-Fr.)
255. Le Beck, Irial, ohcisto, L. Van Bloerstr., 1, Antwerpen, (Belg.)
256. Günther, Jan, fabrikisto, Wspolna, 45, Warszawa, (Pol. Rus.)
257. F-no Boedt, Anna, Zwarte Leertouwerstraat, 6, Brugge (Belg.)
258. Flügel, John Carl, Cravenhurst, Reigate (Surrey-Angl.)
259. S-ino Flügel » » » »
260. Willems, Georges, inĝeniero, Egmontplaats, Mechelen (Belg.)
261. F-ino Wartmann, Adeline, Chemin Krieg, 5 Genève (Svis.)
262. Wartmann, Hans, » » » »

S-ro George Douglas Buchanan (200) pagis 25 frankojn.